

un mod particular de a privi viața, societatea, oamenii și toate relațiile pe care le implică. Căi spre acest mod care dă personalitate unei generații dorește să fie și cele două proiecte scenice deosebite de complexe la care lucrează în acest moment: **Trei surori**, la Teatrul Mic, și **Richard al-II-lea**, la Teatrul Național din Iași.

— În jurul căror idei ți-ai structurat spectacolul shakespearean ?

Richard al II-lea e și o piesă despre schimbarea unei lumi, nu doar despre schimbarea unui rege. Începînd cu o lume ce pare imuabilă, lumea feudalismului clasic, în care funcțiile sînt stabilite odată pentru totdeauna, persoana celui care deține funcția, fie ea rege, duce sau grădinar, nu intră în discuție. Un unic drept ordonează totul. Un rege uns urmează altui rege uns, curg fluviile, se nasc copiii în Anglia, se petrec anotimpurile. Politică născută în polisul Eladei e la fel de greu de înțeles ca și lumea zeilor egipteni. Acesta fiind Unicul sistem, Richard-regele n-are nici o spaimă privind lipsa lui de stabilitate. E doar plictisit. De aceea caută să se distreze și să lupte. Dar el funcționează și ca firicelul de nisip. În această lume, primăvara u-mează iernii, și fiul, tatălui. Regele însă

oprește ciclul: Ducele Gaunt-tatăl nu mai e urmat, prin decret regal, de Bolingbroke-fiul. Și Anglia se scoală să pună lucrurile la punct. La început Bolingbroke nu vrea să detroneze un rege, pe Richard, ci doar să-l oblige pe acesta să-și reîntre pe făgaș. Dar descoperă că regele uns e un om ca toți ceilalți. Se convinge că și el însuși poate fi rege. Bolingbroke își pune coroana pe cap. Și, nimic! Nici un fulger nu sancționează gestul, nici o cutremurare universală nu se produce. Nu există destin, nu există legi, altele decît cele născute de raportul de putere dintre oameni. Legalitatea e un însemn al funcției. Conduce cel care are abilitatea de a prelua funcția și „știința” de a exercita puterea. Se nasc partide, se organizează grupuri de interese. Bolingbroke, care speră la o pace veșnică sub domnia sa, la instaurarea dreptății, e obligat să facă politică, să ucidă, să-și părăsească prietenul. În locul majestății, abilitatea. Și cînd Richard este ucis, Bolingbroke se îngrozește. Totul i se pare relativ, singurele legi sînt acelea care te pot azvîrli ori menține la putere. Cadavrul altuia nu are nici o importanță și aproapele e cu adevărat aproape doar dacă te ajută să urci la cîrmă.

„Rampa”, acum 50 de ani iunie 1935

Bucureștii sînt încinși de călduri „dropicale”. Totuși, la Teatrul Național adie... Zefir (din feeria lui Zaharia Bârsan, **Trandafirii roșii**!). Și amintirea unui mare interpret al rolului: Aristide Demetriade. Noul inter-

pret este Valeriu Valentinianu. ● La Opera Română, repetițiile cu **O noapte furtunoasă** de Paul Constantinescu sînt în toi. Se amintește, discret, că pe prima scenă a țării capodopera abia numără o sută de reprezentații, după 56 de ani de la premieră. Poate opera și libretul „în versuri, după comedia cu același titlu” să aibă mai mult noroc... ● Asociat cu Tudor Mușatescu, Sică Alexandrescu deschide **Teatrul Vesel**. Se joacă o farsă din alte vremi, localizarea lui Paul Gusti, **Microbii Bucureștilor**. Se

rîde pînă la lacrimi, cu Grigore Vasiliu (Încă nu și Birlic), Ion Morțun, Fory Etterle, Nora Piacentini. ● În librării, un nou roman de I. Peltz, **Actele vorbește**. ● Arcușul fermecat al lui Grigoraș Dinicu împlinește un sfert de veac. Întrebat care este cel mai mare violonist al lumii, artistul răspunde ferm: George Enescu. ● Și pe Calea Văcărești, la grădina „Izbînda”, este actualizată o veche comedie, **Domnul de la ora 5**. În replici, Maximilian, G. Timică, Ion Talianu... ●

I. N.